

PROVINCIE UTRECHT

APRIL 2022

EVALUATIERAPPORT

**UITVOERINGSAGENDA CIRCULAIRE
SAMENLEVING 2021-2023**

INHOUD

1	Inleiding	3	4	4	4	4
1.1	Achtergrond	4				
1.2	Leeswijzer	4				
1.3	Belangrijkste bevindingen	4				
2	Kwalitatieve duiding	6	6	6	6	6
2.1	Ruimtelijke ontwikkeling	7				
2.2	Landelijk gebied	7				
2.3	Bodem, water, milieu	7				
2.4	Energietransitie	8				
2.5	Bereikbaarheid - Algemeen	8				
2.6	Bereikbaarheid - Openbaar vervoer	8				
2.7	Cultuur en erfgoed	8				
2.8	Economie en toerisme	9				
2.9	Bestuur	9				
2.10	Overhead	10				
3	Verloop circulaire transitie in organisatie	11				
4	Conclusies, leerpunten en aandachtspunten	14				
5	Doorkijk naar 2022	16				
6	Annex: Status activiteiten	17	17	17	17	17
6.1	Ruimtelijke ontwikkeling	18				
6.2	Landelijk gebied	20				
6.3	Bodem, water, milieu	21				
6.4	Energietransitie	23				
6.5	Bereikbaarheid - Algemeen	24				
6.6	Bereikbaarheid - Openbaar vervoer	24				
6.7	Cultuur en erfgoed	27				
6.8	Economie en toerisme	28				
6.9	Bedrijfsvoering	29				
6.10	Overhead	31				

INLEIDING

A large red square containing a white number 1, positioned on the right side of the page.

1. INLEIDING

1.1 Achtergrond

In juni 2021 heeft Provinciale Staten de beleidsvisie Circulaire Samenleving 2050 vastgesteld. Daarmee is bepaald dat er door de provincie wordt gewerkt aan drie hoofddoelstellingen voor de circulaire transitie in de regio:

1. het verminderen van de milieudruk van materiaalgebruik;
2. het verbeteren van de leveringszekerheid van producten, componenten en grondstoffen;
3. het ontwikkelen van een toekomstgerichte regionale economie

Door Gedeputeerde Staten is er nadrukkelijke voor gekozen dat circulariteit een concern brede opgave betreft. Dit houdt in dat alle Gedeputeerden een eigen verantwoordelijkheid dragen de opgave verder te brengen in de eigen portefeuilles. Ook houdt dit in dat het een organisatie brede opgave betreft, waaraan alle verschillende teams en domeinen een bijdrage leveren. In december 2020 is aan Provinciale Staten (PS) toegezegd om hen op de hoogte te houden van de voortgang van de concern brede circulaire opgave in de organisatie. In navolging daarvan is in Q3 en Q4 van 2021, in de vorm van een self-assesment, door de gehele organisatie en onder coördinatie van het concernopgaveteam geëvalueerd hoe de organisatie ervoor staat met de transitie naar een circulaire samenleving. Voor deze evaluatie is met meer dan 100 medewerkers in de organisatie gesproken en is er input geleverd vanuit de diverse teams. Voor deze evaluatie is specifiek gekeken naar de activiteiten die zijn opgenomen in de provinciale [Uitvoeringsagenda Circulaire Samenleving 2021-2023](#), die in november 2020 is vastgesteld door Gedeputeerde Staten. De aangekondigde jaarlijkse evaluatie vormt het uitgangspunt van de aangekondigde jaarlijkse actualisatie van de uitvoeringsagenda. Met Provinciale Staten is afgesproken dat zij samen met dit evaluatierapport een geactualiseerde versie van de uitvoeringsagenda ontvangt.

In dit eerste evaluatierapport is gekozen voor een voornamelijk kwalitatieve beschrijving van de voortgang van de transitie in de organisatie in 2021. Er is nog geen directe koppeling gemaakt met impact op de drie beleidsdoelen. Er wordt ervan uitgegaan dat circulaire activiteiten die zijn uitgevoerd in 2021 indirect hebben bijgedragen aan de beleidsdoelen, en aan het borgen van de opgave in de organisatie. Op dit moment beschikt de organisatie nog niet over een methodiek om een causaal verband te kunnen aantonen tussen de activiteiten en impact op de drie beleidsdoelen.

1.2 Leeswijzer

Hieronder worden de belangrijkste bevindingen gedeeld die zijn opgehaald met het evalueren van de activiteiten. Hoofdstuk 1 geeft een samenvattend beeld van de ontwikkeling van de circulaire activiteiten in de organisatie in 2021. Daarmee geeft dit hoofdstuk inzicht in de manier waarop circulariteit op dit moment geïntegreerd is in de verschillende programma's van de provincie Utrecht. Hoofdstuk 2 geeft een globaal beeld van het verloop van de transitie in de provincie, en geeft een inkijk in de organisatieontwikkeling voor deze opgave. In hoofdstuk 3 komen de belangrijkste conclusies en aanbevelingen aan bod, waar hoofdstuk 4 afsluit met een doorkijk van het CMT naar 2022. In de bijlage wordt een overzicht geboden van de status van alle activiteiten uit de uitvoeringsagenda. Deze bijlage heeft als input gediend bij het schrijven van hoofdstuk 1.

1.3 Belangrijkste bevindingen

- De transitie naar een circulaire samenleving is een van lange adem, en het afgelopen jaar heeft de opgave onder ingewikkelde omstandigheden organisatie breed van de grond moeten komen. De hoge werkdruk in combinatie met thuiswerken en verminderde mogelijkheden tot fysieke bijeenkomsten maakte het niet makkelijk de activiteiten in het kader van de circulaire transitie op te pakken. Desondanks wordt 2021 ook gekenmerkt door een beweging in de goede richting en een aantal mooie circulaire initiatieven en projecten, aangejaagd door koplopers.
- In 2021 heeft de organisatie belangrijke stappen gezet in de transitie naar een circulaire samenleving: [de organisatie brede beleidsvisie](#) is vastgesteld, er heeft een behoorlijk aantal circulaire activiteiten plaatsgevonden binnen een grote verscheidenheid aan beleidsterreinen, en de bewustwording over het feit dat er een concern brede circulaire opgave voorligt, neemt met de dag toe.
- Uit deze evaluatie blijkt dat de circulaire concernopgave van de organisatie een transitie op inhoud vraagt, en een transitie op het gebied van organisatieontwikkeling. Deze twee sporen vragen om verschillende aanpakken. Gepoogd is dit onderscheid te duiden met hoofdstuk 1 (inhoud), en hoofdstuk 2 (organisatieontwikkeling). Omdat de concernopgave relatief nieuw is voor de organisatie lopen deze twee zaken in dit rapport echter nog enigszins door elkaar. Het streven is dit onderscheid en de daaraan gekoppelde benodigdheden in 2022 duidelijker in beeld te krijgen.
- De evaluatie laat zien dat er vanuit alle beleidsterreinen in 2021 met verschillende activiteiten gewerkt is aan de transitie. Dat is een mooie eerste stap in de richting van organisatie breed werken aan de circulaire opgave. In sommige gevallen betrof het kleinere ad-hoc activiteiten van eenmalig karakter, in andere gevallen betrof het activiteiten van een grootschalige en meer structurele en langdurige aard.

1. INLEIDING

- De evaluatie toont echter ook aan dat circulaire activiteiten in de organisatie nog kwetsbaar zijn. Ze zijn vaak beperkt geborgd in beleidsprogramma's en doorgaans afhankelijk van intrinsiek gemotiveerde medewerkers. Dat is niet gek voor een nieuwe opgave die nog een plaats moet krijgen in reguliere werkzaamheden, maar het verdient wel de aandacht. Ook valt op dat het gros van de medewerkers openstaat voor de opgave, maar dat kennis van en ervaring met circulariteit veelal nog ontbreekt waardoor circulaire kansen en laaghangend fruit niet altijd worden herkend of gepakt. In die zin is de transitie in de organisatie vergelijkbaar met de transitie buiten: een met koplopers, een peloton, en plaatsen die soms, of pas later of nog niet meebewegen.
- De huidige afwezigheid van een plan of strategie (per beleidsveld) voor de circulaire concernopgave verklaart de veelzijdigheid van activiteiten. In het statenvoorstel 2021BEM86 is aangegeven dat er een organisatie brede middellange termijn strategie wordt opgesteld waarmee een brug wordt geslagen tussen de lange termijn beleidsvisie en de korte termijn uitvoeringsagenda. Deze evaluatie gaf aanleiding om met alle domeinen en alle teams in de organisatie een proces in gang te zetten waarmee per team wordt gewerkt aan kennisontwikkeling en bewustwording over circulariteit. Beoogd wordt te bepalen met welke activiteiten per domein op welke termijn het meest efficiënt en effectief kan worden bijgedragen aan de vastgestelde circulaire beleidsdoelen, en daarmee ook de stroomlijning van de opgave te verbeteren. De resultaten van dit proces worden in 2022 verwacht en vormen de eerste fase en input voor de aangekondigde middellange termijn strategie.

ONTWIKKELING CIRCULAIRE ACTIVITEITEN IN 2021, ZOALS OPGENOMEN IN DE UITVOERINGSAGENDA CIRCULAIRE SAMENLEVING

Uit deze evaluatie is gebleken dat er veel verschil zit in het uitvoering geven aan de circulaire activiteiten tussen medewerkers en afdelingen in de organisatie. Maar ook de aard van de vastgestelde activiteiten loopt zeer uiteen. Zo worden er relatief kleinschalige en goed beschreven opdrachten genoemd met een duidelijk doel en looptijd. Evenzogoed worden ook activiteiten genoemd die meer het inrichten van nieuwe processen beschrijven en/of van continue aard zijn. Dit hoofdstuk gaat hier dieper op in.

2

2. ONTWIKKELING CIRCULAIRE ACTIVITEITEN IN 2021

2.1 Ruimtelijke ontwikkeling

Circulariteit binnen ruimtelijke ontwikkeling kent in onze organisatie op dit moment vier hoofdclusters. Het gaat om integratie binnen (i) Strategische Ruimtelijke Ontwikkeling (SRO), (ii) Gemeentelijke Ruimtelijke Ontwikkeling (GRO), binnen (iii) de Omgevingsvisie en -wet, en (iv) binnen het programma Versnelling Woningbouw (VW). Het afgelopen jaar zijn er grote stappen gezet circulariteit een plaats te geven bij het programma versnelling woningbouw. Met name de ontwikkelingen bij het convenant duurzaam bouwen hebben daar een grote rol in gespeeld, waar het woningbouwprogramma Hart van de Heuvelrug goed op aangesloten is. Ook bij de afdeling strategische ruimtelijke ontwikkeling zijn er stappen gezet die uiteindelijk in 2022 moeten leiden tot een handreiking circulaire gebiedsontwikkeling. Daarnaast is circulariteit goed verankerd als rode draad in de Omgevingsvisie.

Er zijn binnen het cluster van ruimtelijke ontwikkeling dus een aantal belangrijke stappen in de goede richting gezet. Toch blijft een brede bewustwording van de opgave grotendeels nog uit, blijkt uit de gesprekken die voor deze evaluatie zijn gevoerd. De belangrijke vooruitgang die geboekt is in het afgelopen jaar is kwetsbaar, omdat deze verbonden is aan een handvol intrinsiek gemotiveerde medewerkers. Het is voor de circulaire opgave cruciaal dat het werk dat gedaan wordt en de inzichten die dat oplevert breed gedeeld worden in de teams, zodat ook andere kansen geïdentificeerd en verzilverd worden wanneer die zich voordoen.

2.2 Landelijk gebied

Binnen het landelijk gebied tekenen zich momenteel vier hoofdrichtingen af waar circulariteit een rol speelt. Het gaat om (i) kringlooplandbouw, (ii) de voedselagenda, (iii) natuur- en terreinbeheer, en (iv) stikstof. Bij verschillende projecten krijgt circulariteit aandacht, in het bijzonder bij kringlooplandbouw en de voedselagenda. Ook de kansen voor circulariteit die door de subsidieregelingen die onder het plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3) worden geboden, vallen op. Toch kunnen er binnen het landelijk gebied ook nog verschillende verbeterlagen gemaakt worden met het oog op de circulaire samenleving. Zo wordt er op veel verschillende plekken gewerkt aan circulariteit, maar ontbreekt het nog aan een compleet overzicht hoe de verschillende activiteiten elkaar kunnen aanvullen en versterken vanuit het perspectief van de circulaire samenleving. Het is daarom niet ondenkbaar dat sommige kansen onbewust blijven liggen. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een meer circulaire aanpak voor het omgaan met reststromen (denk aan het gebruik van maaiselstromen uit natuur-, berm- en recreatiegebieden), of aan meer interdisciplinaire samenwerking. Hierbij spelen externe partijen, waaronder de beheerders van bos- en natuurgebieden en mobiliteit (wegenbeheer) ook een rol.

2.3 Bodem, water, milieu

Dit programma wordt uitgevoerd door twee teams binnen de organisatie. Eén richt zich op bodem en water, de ander op milieu. Binnen team Water en Bodem heeft circulariteit het afgelopen jaar een duidelijke plaats gekregen in het nieuwe Bodem- en waterprogramma 2022-2027. De doelen voor water en bodem uit de Beleidsvisie Circulaire Samenleving zijn overgenomen in dit programma, en acties zijn hieraan gekoppeld. Er is brede be-

wustwording dat circulariteit een groter onderwerp van gesprek aan het worden is binnen bodem- en waterbeheer, bijvoorbeeld op het gebied van medicijnresten, microplastics en Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS). Het team heeft het afgelopen jaar ook gewerkt aan diverse projecten die op lokale en regionale schaal het watersysteem verbeteren, en daarmee bijdragen aan het beter benutten en sluiten van de (circulaire) waterkringlopen. Een voorbeeld is het project Blauwe Agenda Utrechtse Heuvelrug, waarbij met partners wordt gewerkt om meer regenwater te infiltreren in de bodem voor o.a. natuur, landbouw en de drinkwatervoorziening. Hierbij wordt voorkomen dat het regenwater ongebruikt wordt afgevoerd uit het gebied. Daarnaast wordt er onderzoek gedaan naar het hergebruik van extra gezuiverd water uit rioolwaterzuiveringen en het gebruik van regenwater van verhard oppervlak om watergangen op peil te houden.

Ook binnen het team Milieu is circulariteit het afgelopen jaar steeds duidelijker in beeld gekomen. Zowel op het gebied van vergunning, toezicht en handhaving (VTH), als op het voorkomen van vervuiling van de leefomgeving en omgang met Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS). Daarmee bestaat er een duidelijke relatie met het team Water en Bodem. Activiteiten die circulariteit verder verankeren in het domein Milieu moeten nog worden ontwikkeld.

2.4 Energietransitie

Aandacht voor circulariteit binnen de energietransitie is het afgelopen jaar gegroeid, en de koppelkansen tussen de energietransitie en circulariteit worden steeds vaker gezocht. Zo wordt onderzocht hoe het programma in z'n geheel meer circulair ingestoken kan worden. Met de, in sneltreinvaart verlopende, energietransitie is het belangrijk zorg te dragen dat deze transitie

2. ONTWIKKELING CIRCULAIRE ACTIVITEITEN IN 2021

zoveel als mogelijk circulair worden uitgevoerd. Dit heeft ook prioriteit bij de Rijksoverheid. Op het gebied van energiebesparing (isolatie) wordt steeds meer bekend over afwegingen bij het gebruik van circulaire en biobased materialen. Eind 2021 is een opdracht verstrekt voor een verkenning intern en extern naar goede voorbeelden en inspiratie zodat in 2022 nader invulling kan worden gegeven aan onze rol en inzet op dit thema (met inachtneming van de beschikbare middelen).

De grootste winst is geboekt met de spontane acties: die lopen uiteen van het geven van gratis trainingen aan gemeentebestuurders over wet- en regelgeving inzake energieneutraal en circulair bouwen, het aanpassen van de subsidieverordening waardoor de circulaire energietransitie gestimuleerd wordt, het concreet beschikbaar stellen van vouchers voor zorgondernemers die advies willen en het uitvoeren van een circulaire marktconsultatie voor zonnepanelen op het vastgoed van de provincie.

2.5 Bereikbaarheid I - Algemeen &

2.6 Bereikbaarheid II - Openbaar Vervoer

Bij mobiliteit is het afgelopen jaar in verschillende projecten gewerkt aan circulariteit. Zo is er een aanbesteding in de markt gezet voor circulaire zoutstrooiers, is circulariteit opgenomen in de nota van uitgangspunten voor de OV-concessie, en wordt verkend hoe materiaalpaspoorten kunnen worden verankerd in de GWW-praktijk en kunnen bijdragen aan het realiseren van de circulaire doelen.

Bij mobiliteit wordt eraan gewerkt om circulariteit een steeds structurelere en prominentere rol te laten krijgen in de infrastructurele projecten. In de aanlegfase én in de beheerfase. Via prikkels in de aanbestedingen wordt er bespaard op CO₂ en primaire grondstoffen, waarbij de uitdaging is om de lat voor de markt steeds hoger te leggen. Er is een traject gestart om een koersdocument tot 2030 op te zetten, wat een doorkijk

geeft over de te nemen stappen in het meer circulair maken van onze provinciale assets en het bereiken van de doelen voor circulariteit. Bij de opdracht om een monitor Duurzaam GWW te ontwikkelen is (secundair) materiaalgebruik als indicator meegenomen. Zo krijgen we beter inzicht in de mate van hergebruik en hoe we de impact door materiaalkeuzes kunnen vergroten.

Op het gebied van logistiek zijn het afgelopen jaar stappen gezet om de energietransitie aan te jagen, wat aansluit bij de doelstellingen voor een circulaire economie.

Medio 2021 heeft de Green Deal Duurzaam GWW een vervolg gekregen in de vorm van het Manifest Duurzaam GWW, met een looptijd tot 2030. Hierin gaan we samen met andere overheden en de markt naar een nieuwe fase: van “bewustwording en implementatie” naar “borging en uitbreiding”. In het Manifest is ook een verbinding gemaakt met de Nationale KCI strategie (naar klimaat neutrale en circulaire rijks infrastructuurprojecten). Deze strategie zal in 2022 in samenwerking met het IPO worden uitgewerkt in een provinciale KCI strategie.

Het afgelopen jaar zijn er duidelijk stappen gezet in het borgen van circulariteit binnen het domein mobiliteit. Dit traject is nog enigszins kwetsbaar omdat voortgang vaak afhangt van samenwerking met de markt (wat biedt de markt aan, in hoeverre kunnen ze met circulaire toepassingen al concurrerend zijn?), samenwerking met andere domeinen (expertise over circulair inkopen is noodzakelijk om stappen te maken), risicoafweging (innovaties en nieuwe materialen vs. toekomstig beheer en beheerkosten), personele capaciteit (onderzoek en berekeningen binnen planning van projecten) en keuzes in het verleden (als circulaire toepassingen niet in de verkenningfase al zijn opgenomen, kunnen ze in de uitvoeringsfase vaak niet meer worden toegevoegd). Dit heeft verdere en ambitieuzere bestending van circulair opdrachtgeverschap binnen het domein mobiliteit het afgelopen jaar enigszins geremd. In dit kader is het belangrijk dat in de binnenkort vast te stellen

Nota Investeren de mogelijkheid wordt opgenomen een circulaire restwaarde te koppelen aan een investeringsobject. Deze nieuwe spelregel biedt aanknopingspunten om met een gelijkblijvende afschrijvingslast en hogere bewezen restwaarde, eventueel bruto een hoger investeringsbedrag op te nemen bij de aanbesteding. Dit biedt kansen voor meer circulair inkopen en aanbesteden. (Zie ook 10. Overhead.)

2.7 Cultuur en erfgoed

Bij cultuur en erfgoed is er interesse in circulariteit, maar het thema heeft zich nog beperkt geworteld in concrete doelen, programma's of projecten.

Vanuit de regeling Erfgoedparels wordt er actief gestuurd op duurzame restauratie van Rijksmonumenten. De uitvoeringsverordening subsidie Erfgoedparels provincie Utrecht 2020-2023 is opgesteld in lijn met het Cultuur en erfgoedprogramma 2020-2023 'Voor Jong & Altijd'. Een van de speerpunten hierin is: monumenten duurzaam restaureren en gebruiken. Naast een basissubsidie van 40% van de subsidiabele kosten konden eigenaren in 2021 een extra 10% subsidie ontvangen bij het toepassen van duurzaamheidsmaatregelen. De focus van deze duurzaamheid is nu voornamelijk gericht op energie-opwek en -besparing, specifiek circulaire maatregelen krijgen hierin nog beperkt ruimte. Er wordt gekeken hoe dit in de toekomst verbeterd kan worden.

In afgesloten en beoogde zogenaamde erfgoeddeals met het rijk, worden erfgoed-doelstellingen en -middelen gekoppeld aan klimaatopgaven (dijkversterking, klimaatadaptatie). Vanuit cultuur is een project gesubsidieerd om in Utrecht te komen 'Circulaire Biënnale'. Die wordt in 2022 gerealiseerd. In het Utrechts festival Overleg is de Green Deal Festivals onder de aandacht gebracht; die wordt als thema in de nieuwe beleidsperiode meegenomen.

2. ONTWIKKELING CIRCULAIRE ACTIVITEITEN IN 2021

2.8 Economie en toerisme

In 2021 is ingezet op het genereren van positieve aandacht voor circulaire kansen onder ondernemers. Dit met als doel ondernemers enthousiast en betrokken te krijgen. Denk hierbij aan het bieden van een podium aan circulair innovatieve ondernemingen; aan het vinden van de verschilmakers binnen organisaties die de circulaire transitie mogelijk maken; en aan het bieden van behapbare kennisbronnen voor enerzijds de ondernemers die zich oriënterend richten op de circulaire economie en anderzijds de ondernemers die al verder zijn en een vervolgstap willen maken. Dat deze inzet nodig is blijkt uit de publicatie Rode Draden van het 'Versnellingshuis Nederland Circulair!' (de meeste bedrijven in Nederland zijn nog niet bewust bezig met circulair ondernemen). Om te werken aan deze activatie van bedrijven wordt er samengewerkt met gerenommeerde partijen zoals Circularities, het Groene Brein, VNO-NCW en andere belangrijke partners.

Hiernaast wordt op dit moment gewerkt aan het in kaart brengen van circulaire ondernemers in de provincie; aan het realiseren van CIRCO Tracks in samenwerking met regiopartners; en aan een koppeling tussen de circulaire economie met onderwijs en arbeidsmarkt. Vooruitlopend op die koppeling wordt er ook dit jaar weer een bijdrage geleverd aan de regionale ontwerp challenge circulair bouwen voor MBO studenten. Door de ROM is in samenwerking met ondernemers gewerkt aan een Roadmap Circulair Bouwen. Met de Roadmap wordt actief aansluiting gezocht bij het convenant duurzaam bouwen dat we binnenkort met gemeenten en waterschappen willen tekenen. Waar het convenant zich richt op het creëren van een ambitieus en gelijk speelveld voor bouwpartijen in onze regio, richt de Roadmap zich vooral op de kansen die dit biedt voor innovatieve ondernemers en koplopers. Dit vanuit de gedachte dat de bouwsector in de komende jaren hoe dan ook zal transformeren naar meer circulaire bouw, dus je kunt als ondernemer maar beter meegaan en voorop lopen in deze ontwikkeling; dat biedt continuïteit en economische kansen. Vanuit het geloof

dat verleiding beter werkt dan dwang, willen we in 2022 en 2023 de ROM Regio Utrecht meer middelen bieden om deze innovatie in de bouw te stimuleren. Afsluitend is er aandacht geweest om het Team Economie te inspireren via werkbezoeken bij circulaire ondernemers. Deze bezoeken hebben in grote mate bijgedragen aan bewustwording en kennisontwikkeling over het thema.

In 2021 is ook verkend hoe circulariteit beleidsmatig een plek kan krijgen binnen het programma Recreatie en Toerisme. Dit is als gevolg opgenomen in het nieuwe programma. Aandacht voor circulariteit is er onder andere in de aanpak van vakantieparken. Het versterken van aandacht voor circulariteit binnen beheer en onderhoud van recreatiegebieden is uitgesteld vanwege de lopende transitie en liquidatie van RMN.

Voor 2022 wordt er verder gewerkt aan de lijn die in 2021 is opgepakt en worden keuzes gemaakt waarop de provincie de meeste impact heeft met het oog op beschikbare middelen en capaciteit. Dit heeft impact op de nieuwe initiatieven die de provincie kan opzetten. In ieder geval wordt in 2022 aanvullend gewerkt aan de samenhang tussen circulariteit en bedrijventerreinen; de verkenning voor de versterking van de samenwerking met partners in de regio en verkennen wij (inter-)nationale programma's en fondsen ten behoeve van innovatief circulair ondernemerschap.

2.9 Bestuur

Onder dit programma vallen de Staat van Utrecht, Europa en de concernopgave zelf. Twee jaar terug kreeg de Staat van Utrecht een special rondom energietransitie en het is een ambitie van provincie en partners om in de toekomst ook een special rondom circulariteit uit te geven.

Het EU-beleid is in sterke mate een voorbode op landelijk beleid. Het is daarom belangrijk aan te sluiten op ontwikkelingen in Brussel. Het afgelopen jaar hebben we ons daarom verbonden aan de werkgroep circulaire economie van het HNP. Onder andere via deze werkgroep, maar ook via IPO, wordt er meegedacht over de lobby voor de circulaire opgave voor provincies in Europa. Ook voor voorstellen vanuit Europa, en de gevolgen daarvan voor de Nederlandse beleidspraktijk, wordt door ons meegedacht via zogenaamde BNC-fiches. Wat betreft EU-gelden onderzoeken we, met het Europacluster, of we deze kunnen benutten voor onze circulaire activiteiten. Voor dit doel is afgelopen jaar o.a. een webinar georganiseerd voor bedrijven en kennisinstellingen in de provincie Utrecht.

Vanuit het concernopgaveteam zelf is in 2021 gewerkt aan de beleidsvisie. Ook is er veel inzet geweest om bewustwording en urgentie van de opgave aan collega's over te brengen. Hiervoor zijn meerdere kleinschalige sessies georganiseerd en heeft het concertteam zich geprofileerd als aanspreekpunt voor circulaire vraagstukken. Veel medewerkers die actief zijn in de verschillende programma's en domeinen blijken het lastig te vinden dat van hen verwacht wordt de circulaire opgave te integreren in de eigen werkzaamheden. Gebrek aan ervaren capaciteit en kennis van de mogelijkheden is hiervoor de voornaamste opgegeven reden. Andere activiteiten van het concertteam lagen in 2021 bij het ontwikkelen van een regionale grondstofstromen-dashboard. Dit dashboard kan dienen om inzicht over regionale grondstofvoorraden en -stromen onder medewerkers en externe partners te vergroten, en kan worden ingezet bij uitwerking van de beleidsvisie in een strategie. Ook is in 2021 door het concertteam conform Statenvoorstel Beleidsvisie Circulaire Samenleving ingezet op het vrijmaken van organisatie brede capaciteit voor de opgave, met nadrukkelijke aandacht voor circulair inkopen. Op dit moment zijn voor de vijf domeinen van de provincie contactpersonen aangesteld die samen met het management verkennen hoe organisatie breed kan worden gewerkt aan de ontwikkeling van de middellangetermijnstrategie.

2. ONTWIKKELING CIRCULAIRE ACTIVITEITEN IN 2021

Tot slot heeft het concernteam het afgelopen jaar veel samen- gewerkt met landelijke en regionale partners, waarbij veel aandacht is uitgegaan naar (bestuurlijke) samenwerking met gemeenten en een interprovinciale bijdrage op het gebied van monitoring.

2.10 Overhead

Op het vlak van (interne) communicatie zijn het afgelopen jaar vooral in Q4 een aantal vorderingen gemaakt, met name de start van de ontwikkeling van een interne communicatiestrategie voor deze concernopgave.

Team Facilitair heeft onlangs verkenningen gestart om de meerjarenonderhoudsprognoses (MJOP's), die worden gebruikt voor het onderhouden en aanpassen van terreinen, gebouwen en installaties, om te vormen tot duurzame prognoses (DMJOP's). Dit moet de organisatie in staat gaan stellen om:

- de mate van de toepassing van circulaire materialen over lange periode te monitoren;
- te meten tot op onderdeel- of componentniveau. Denk hierbij aan het inzichtelijk maken van CO2-uitstoot en de mogelijkheid van het aanleggen van gestandaardiseerde materialenpaspoorten;
- het aandeel aan in te zetten niet-hernieuwbare / nieuwe grondstoffen met minimaal 50% (2030) te verkleinen op onze locaties;

- alternatieve materialen (demontabel, duurzaam, etc.) toe te passen op vervangingsmomenten of bij vernieuwing/ aanpassing van assets. Denk ook aan het voorschrijven van te gebruiken materialen in toekomstige aanbestedingen;
- financiële duurzaamheidsprognoses op te stellen.

Voor niet-gebouw gebonden facilitaire diensten, waaronder bijvoorbeeld het onderhouden van de meubelinventaris, geldt dat levensduurverlenging voorop staat. Waar Facilitair eerder een afschrijvingstermijn hanteerde van 10 jaar, wordt nu gestreefd naar een termijn van ten minste 15 jaar. Door de bestaande inventaris zo lang mogelijk in bedrijf te houden, wordt in potentie tot een derde van het herinvesteringsbedrag bespaard.

Voor andere facilitaire diensten is nog niet inzichtelijk gemaakt welke financiële consequenties het gedeeltelijk of geheel circulair inkopen van deze diensten met zich meebrengt.

Op het gebied van circulair inkopen is het afgelopen jaar onder coördinatie van het opgaveteam uitgebreid onderzoek gedaan naar de huidige stand van zaken, en naar de benodigheden hier in de toekomst stappen in te kunnen maken. Binnenkort krijgt u via een 'wensen en bedenkingenprocedure' ons nieuw inkoopbeleid voorgelegd. Dit krijgt vervolgens opvolging in 2022. Belangrijke stap is dat alle ICT-materialen circulair ingekocht, maar ook ingezet worden.

Tot slot zijn boekhouding en financiering drijvende krachten in de circulaire transitie. Het herdefiniëren van waarde, impact en risico's is nodig om de winstgevendheid aan te tonen van bedrijven die behoud en hergebruik van materialen voorop stellen. De Provincie Utrecht wil in de nieuwe Nota Investeren de mogelijkheid opnemen een circulaire restwaarde te koppelen aan een investeringsobject. Overigens wel altijd met een realistische

en volgbare onderbouwing van de onderliggende grondstoffen of bouwstenen die de restwaarde legitimeren. Dit zou bijvoorbeeld kunnen met een materialenpaspoort maar mogelijk ook op andere manieren. De restwaarde van het investeringsobject verlaagt het netto investeringsbedrag en daarmee de kapitaalslast per jaar. Dit maakt het eventueel ook mogelijk via het krediet bruto hogere investeringsbedragen te verlenen, met gelijkblijvende kapitaalslasten in de exploitatiebegroting. De nieuwe instructieregels in de Nota Investeren bieden daarmee kansen circulaire toepassingen binnen een investeringsproject binnen budget te realiseren; of met een minder grote stijging van de jaarlijkse afschrijvingslast tot zelfs een daling ervan. In 2022 en verder moeten we deze nieuwe werkwijze van het toerekenen van kapitaalslasten en de mogelijkheden die dit biedt in de aanbesteding en businesscase verder vormgeven..

VERLOOP CIRCULAIRE TRANSITIE IN ORGANISATIE

Dit hoofdstuk beschrijft het transitieproces van de organisatie naar een circulaire samenleving, zoals dat verliep in 2021. Centraal staan bewustwording, urgentie en draagvlak. Zaken die cruciaal zijn voor complexe transitie zoals deze.

3. VERLOOP CIRCULAIRE TRANSITIE IN ORGANISATIE

Door Gedeputeerde Staten is er nadrukkelijke voor gekozen dat circulariteit een concern brede opgave betreft. Dit houdt in dat alle Gedeputeerden een eigen verantwoordelijkheid dragen de opgave verder te brengen in de eigen portefeuilles. Ook houdt dit in dat het een organisatie brede opgave betreft, waaraan alle verschillende teams en domeinen een bijdrage leveren. De concernopgave Circulaire Samenleving geeft invulling aan het meerjarendoel 9.7.2 (Het ondersteunen van de transitie naar een circulaire samenleving is sterker en meer integraal) en gaat om het borgen van circulariteit in alle programma's van de provincie zodat de interne (lijn)organisatie circulariteit in hun opdrachten en projecten verankert. Daarmee dragen alle domeinen bij aan de ondersteuning van de transitie naar een Circulaire Samenleving.

In 2021 is organisatie brede invulling gegeven aan deze concernopgave door de ontwikkeling van een circulaire beleidsvisie, en een organisatie brede circulaire uitvoeringsagenda 2021-2023 die nu voorligt ter evaluatie. Net als andere grote maatschappelijke transitie, zoals bijvoorbeeld de energietransitie, vraagt deze transitie om innovatieve en creatieve oplossingen. Deze oplossingen staan soms haaks op bestaande bestuurlijke indelingen en kenmerken zich doorgaans door een noodzakelijke integrale werkwijze. 'Het doen' is dan ook wat anders dan 'het voornemen' of 'het willen'. Maar het begint vanzelfsprekend wel met de uitgesproken ambities en de politieke en bestuurlijke wil.

Het afgelopen jaar is ook veel energie en tijd gestoken in het bottom-up bekend maken van de circulaire opgave in de organisatie. Het creëren van bewustwording en het verkrijgen van een basis-kennis over circulariteit stonden daarbij centraal. In 2021 zijn daarin significante stappen gemaakt waardoor de opgave steeds breder in de organisatie begint te leven. In veel gevallen blijft implementatie echter nog achter. De organisatie heeft moeite om bestaande routines en taakopvattingen los te laten. Dat is deels te verklaren door hoge werkdruk in combinatie met thuiswerken en verminderde mogelijkheden tot fysieke bijeenkomsten, en deels door te weinig inhoudelijke expertise met het onderwerp 'circulariteit' waardoor de organisatie moeilijk kan overzien wat

er van haar gevraagd wordt. Daarnaast is het automatisme om vast te houden aan bekende structuren en procedures een zeer bekend fenomeen in transitieprocessen, die juist vragen om nieuwe visies, institutionele constellaties en anders handelen dan voorheen.

Vergelijkbaar met het transitieverloop buiten de organisatie is ook intern gebleken hoe cruciaal koplopers zijn voor deze concernopgave. Daar waar de opgave wordt omarmd, waar veel energie en inspiratie zit, kan gewerkt worden aan een sneeuwbaaleffect dat nodig is om fundamentele verandering in de organisatie in gang te zetten. Koplopers of ambassadeurs van de opgave kunnen bewustwording en urgentie over de opgave verspreiden. In 2021 waren er zo'n 15 koplopers actief in de provincie, verspreid over verschillende teams en domeinen. Zoals vastgesteld in het Statenvoorstel Beleidsvisie Circulaire Samenleving 2050 is in 2021 gekeken hoe voldoende capaciteit kan worden georganiseerd om vanuit alle beleidsthema te werken aan een organisatie brede strategieontwikkeling voor deze opgave. In Q4 van 2021 zijn hiermee stappen gezet, maar de organisatie is nog niet in stelling gebracht om deze opgave volledig te kunnen omarmen. Dat heeft voor een belangrijk deel te maken met benodigde kennisontwikkeling en bewustwording, waarvoor een organisatie breed proces begin 2022 is ingezet naar aanleiding van deze evaluatie.

Het afgelopen jaar zijn er goede stappen gemaakt om de circulaire opgave in de organisatie handen en voeten te geven. Er is een richtinggevend beleidskader ontwikkeld en er zijn spontaan nieuwe circulaire activiteiten gestart. Op enkele plekken in de organisatie zijn zelfs structurele maatregelen genomen om de transitie beter uit te voeren: er is personeel aangesteld voor duurzame (woning)bouw, voor circulaire economie, en er wordt gewerkt aan een koersdocument voor duurzame mobiliteit en een duurzaam meerjarenonderhoudsplan van provinciaal vastgoed. Daarmee wordt ruimte gemaakt om circulariteit in de organisatie te borgen en voor een langere termijn te werken aan de opgave.

Een kleine groep medewerkers heeft én kennis én motivatie om aan de opgave te werken. Deze zijn verantwoordelijk voor het grootste aantal circulaire resultaten en projecten. Zeer positief is dat een aantal activiteiten het afgelopen jaar volledig zonder tussenkomst van de concernopgave van de grond is gekomen. Om de opgave breder in de organisatie te borgen, lijken dit goede ankerpunten: gemotiveerde medewerkers die graag aan de slag gaan met het onderwerp.

Het gros van medewerkers dat is gesproken voor deze evaluatie geeft aan graag te helpen, maar dat de opgave niet past naast de huidige werkzaamheden. De indruk bestaat dat deze opvatting in ieder geval deels voortkomt uit inhoudelijke afstand tot de opgave door beperkte ervaring met en kennis over circulariteit. Hoe kun je immers een vraagstuk in je programma of project opnemen als je het in beperkte mate herkent? Het is belangrijk dat de komende periode aan de bewustwording en kennisontwikkeling gewerkt blijft worden. Alleen met een gevoel voor de opgave kunnen medewerkers kansen herkennen om grondstofoverwegingen in hun programma's mee te nemen. Het in ontwikkeling zijnde grondstofstromen-dashboard zal hier in 2022 bij helpen.

Voor veel activiteiten geldt een afwachtende opstelling. Dit kan meerdere redenen hebben. Afwachtend tot er meer capaciteit beschikbaar komt, het (concern)management meer urgentie geeft circulair een integraal onderdeel van hun werk te maken, andere randvoorwaarden zijn uitgewerkt, of elders goede voorbeelden zijn ontstaan en men handelingsperspectief ziet. Voor het grootste gedeelte van de organisatie is de conclusie dat er wel enige interesse is in het onderwerp en bereidheid om het mee te nemen als het zo uitkomt, maar dat er nog geen breed verantwoordelijkheidsgevoel voor de opgave leeft.

Tot slot zijn er ook signalen waarneembaar dat circulariteit niet altijd als een opgave wordt beschouwd waar een bijdrage aan zou moeten worden geleverd. De integrale aanpak die nodig is voor het werken vanuit maatschappelijke (concern)opgaven, lijkt daar (nog) beperkt aan te slaan. Bereidheid om te spreken over

3. VERLOOP CIRCULAIRE TRANSITIE IN ORGANISATIE

interne kennisuitwisseling en bewustwording geschiedt dan zeer moeizaam. Aangezien we in onze vastgestelde Beleidsvisie naar een circulaire samenleving echt uitgaan van brede verankering van het circulair werken in onze gehele organisatie, zijn we vanaf begin 2022 actief aan de slag ook deze groep van collega's mee te nemen in dit denken, en de urgentie van het vraagstuk en de politiek en bestuurlijke prioriteit die hieraan wordt gegeven.

CONCLUSIES, LEERPUNTEN EN AANDACHTSPUNTEN

In deze evaluatie worden twee onderdelen onderscheiden: de voortgang van de circulaire activiteiten die worden uitgevoerd door de teams in de organisatie (inhoud) en de voortgang van de circulaire transitieopgave in de organisatie (organisatieontwikkeling). Gezien de grote verscheidenheid tussen medewerkers en afdelingen is het lastig om eenduidig vast te stellen hoe (goed) de circulaire transitie verloopt. In ieder geval kan worden geconcludeerd dat er in 2021 een sprong voorwaarts is gemaakt als gehele organisatie, en dat het transitieverloop in de organisatie veel gelijkenissen vertoont met de **transitie buiten de organisatie**: van koplopers, peloton en achterblijvers, van ad-hoc interventies, structurele aanpassingen, weerstand, doorbraken en innovaties. Het totaalbeeld is dus geen zwart-wit plaatje, maar een kleurrijke organisatieontwikkeling in beweging die plaats probeert te maken voor een belangrijke nieuwe maar ook ingewikkelde en soms onbekende opgave.

4. CONCLUSIES, LEERPUNTEN EN AANDACHTSPUNTEN

Deze evaluatie heeft 3 belangrijke leer- en aandachtspunten geïdentificeerd.

1. In 2021 vonden er organisatie breed circulaire activiteiten plaats. Daaruit blijkt dat er een goede basis ligt voor deze concern brede opgave. Tegelijk heerst er onbekendheid met het onderwerp waardoor kansen niet altijd worden herkend en gepakt. Er is behoefte aan organisatie brede kennisontwikkeling en netwerkvorming rondom deze opgave, waarmee kan worden gezorgd voor aansluiting van een groter deel van de organisatie bij de koplopers.
2. De circulaire activiteiten in de organisatie vinden momenteel te ad-hoc plaats en zijn kwetsbaar. Doelen uit de circulaire beleidsvisie vormen op dit moment nog zelden expliciet het uitgangspunt van activiteiten. Een grote verbetering kan worden gemaakt door het uitwerken van focus en strategie per beleidsveld waarmee effectiever en efficiënter te werk kan worden gegaan. Bredere kennisontwikkeling en bewustwording zijn daarvoor randvoorwaardelijk.
3. Zowel interne als externe communicatie blijft een belangrijk punt van aandacht voor organisatie brede bewustwording. De interne communicatie over het belang dat het bestuur hecht aan de transitie naar een circulaire samenleving moet in 2022 worden versterkt.

In 2021 vonden er organisatie breed circulaire activiteiten plaats, waardoor blijkt dat er een goede basis ligt waarmee verder kan worden gewerkt aan deze concern brede opgave. Tegelijk verliepen de gesprekken die in 2021 met de organisatie zijn gevoerd over de circulaire opgave, zowel voor algemene bewustwording als de evaluatie, moeizaam omdat de verantwoordelijkheid voor deze concernopgave nog niet breed door de gehele organisatie wordt gedragen. Om echt stappen te kunnen maken in de

transitie naar een circulaire samenleving is er een meer gedragen aanpak nodig en meer urgentie voor deze opgave van het management. Belangrijk doel is dat de organisatie zelf circulaire kansen herkent en pakt, en de opgave daarmee omarmt. Werken aan bekendheid met het onderwerp en kennisontwikkeling blijft daarom een belangrijk aandachtspunt.

Ook is duidelijk dat er een meer planmatige aanpak moet komen voor de circulaire activiteiten die worden uitgevoerd in de organisatie, zodat de beleidsdoelen ten alle tijden het uitgangspunt vormen van activiteiten. Het huidige gebrek aan structuur dient plaats te maken voor focus, prioriteren en doeltreffendheid. De voortgang wordt daarmee ook onderdeel van de managementcyclus. Het is belangrijk dat afdelingen gaan bepalen waar de meest logische aanknopingspunten per beleidsveld liggen om met de circulaire opgave aan de slag te gaan, en hoe daarmee het meest effectief kan worden gewerkt aan het behalen van de doelstellingen uit de beleidsvisie.

Tot slot is in het kader van bredere bewustwording in 2021 het belang van communicatie nog evidentier geworden. Het afgelopen jaar zijn medewerkers en teams zowel proactief als reactief benaderd om waar nodig de bewustwording en kennis over circulariteit te vergroten. Voorlopig blijft het zeer belangrijk communicatie in te zetten voor de noodzakelijke bewustwording, waarbij aandacht uit moet gaan naar efficiënte organisatie brede communicatie, naast effectief maatwerk dat ook in 2021 geleverd is. Eind 2021 is er dan ook gewerkt aan de ontwikkeling van een communicatiestrategie, waarvan implementatie is voorzien in 2022.

DOORKIJK NAAR 2022

Deze evaluatie heeft de noodzaak van bewustwording en kennisontwikkeling over circulariteit aangetoond als randvoorwaarde om voor deze nieuwe opgave plaats te maken in de organisatie, en als randvoorwaarde om meer strategie en focus te kunnen aanbrengen in de opgave. Als belangrijke aanvulling op activiteiten die in 2021 zijn uitgevoerd heeft het management naar aanleiding van de bevindingen in dit rapport een proces in gang gezet waarmee in 2022 bij alle domeinen en alle betrokken teams tijd wordt vrijgemaakt, ook onder het management zelf, voor kennisontwikkeling over circulariteit. Deze stap draagt significant bij aan signalen van urgentie van het management voor deze opgave, en aan verbetering van stroomlijning van de opgave in de organisatie.

Met de opgedane kennis wordt vervolgens met alle teams bekeken hoe de komende jaren effectief en efficiënt kan worden gewerkt aan de vastgestelde circulaire beleidsdoelen. Dit proces kan worden beschouwd als eerste fase van de ontwikkeling van een organisatie brede middellange termijn strategie.

Met een versterkte inzet ligt in 2022 daarnaast nadrukkelijke focus op communicatie en op circulair inkopen.

BIJLAGE: STATUS CIRCULAIRE ACTIVITEITEN UITVOERINGSAGENDA

In hoofdstuk 2 van dit rapport is een kwalitatieve beschrijving gegeven van de voortgang van de circulaire activiteiten in de organisatie. In deze bijlage staat een kwantitatief overzicht dat als input heeft gediend voor hoofdstuk 2.

- Activiteit Afgerond (groen)
- Activiteit In voorbereiding, in uitvoering of continu (blauw)
- Activiteit Nog niet gestart (geen opvulling)
- Activiteit Niet meer relevant of om andere redenen stopgezet (rood)
- Activiteit Aandachtspunt (oranje)

6.1 Ruimtelijke ontwikkeling

■ Afgerond
 ■ In voorbereiding, in uitvoering of continu
 □ Nog niet gestart
 ■ Niet meer relevant of om andere redenen stopgezet
 ■ Aandachtspunt

Oorsprong activiteit

Opgenomen in de uitvoeringsagenda 2021-2023

In 2021 aangekondigde zekere activiteiten (gestart of gaan starten)

Activiteit

Status

Circulair opnemen in regionaal programmeren wonen en werken

Gebiedsgericht circulair ontwerpen

Participatie regionale ontwikkeling Duurzaam Bouwconvenant

Ontwikkelen van een instrument voor het meten van het transformatief potentieel bij IFL pilots, waaronder circulair

Uitwerking motie houtbouw

In 2021 aangekondigde mogelijke nieuwe activiteiten (eventueel nader te verkennen)

Circulariteit opnemen in omgevingsvisie en -verordening

Circulair in Groen Groeit Mee

Circulair in Provinciale Kwaliteitsgidsen

Kennisopbouw door netwerkparticipatie

Kennisdeling door middel van conferentie

Toolkit circulaire gebiedsontwikkeling voor gemeenten

Anticiperen op nationaal circulair beleid

Verkenning hoe circulariteit kan worden ondergebracht in het woningbouwprogramma

Verkenning hoe we als provincie een rol als circulaire kennisdeler kunnen invullen

Niet opgenomen in de uitvoeringsagenda

Spontane nieuwe activiteiten ondernomen in 2021

Bijdrage aan circulariteit in omgevingsvisie IJsselstein

Opdracht Circulair Berlijnplein

Deelname leernetwerk cirkelstad

Deelname regionale coalitie circulaire gebieden - Cirkelregio

Samenwerking met Amersfoort over retourboulevard de Isselt

Ondertekenen City Deal Circulair en Conceptueel Bouwen

> Op de volgende pagina staat het vervolg van de activiteitentabel

6.1 Ruimtelijke ontwikkeling - vervolg

■ Afgerond ■ In voorbereiding, in uitvoering of continu □ Nog niet gestart ■ Niet meer relevant of om andere redenen stopgezet ■ Aandachtspunt

Oorsprong activiteit

Activiteit

Status

Niet opgenomen in de uitvoeringsagenda 2021-2023

Spontane nieuwe activiteiten ondernomen in 2021

Ontwerpend Onderzoek Biobased (ver-)bouwen in de stadsranden

Opdrachtverlening MPG-praktijkonderzoek

Verkenning circulariteit bij nieuwbouw/transformatie Vliegbasis Soesterberg

Circulariteit opgenomen in woondeal Regio Amersfoort

6.2 Landelijk gebied

■ Afgerond
 ■ In voorbereiding, in uitvoering of continu
 ■ Nog niet gestart
 ■ Niet meer relevant of om andere redenen stopgezet
 ■ Aandachtspunt

Oorsprong activiteit

Opgenomen in de uitvoeringsagenda 2021-2023

In 2021 aangekondigde zekere activiteiten (gestart of gaan starten)

Activiteit

Pilot producerende ecosysteemdiensten (Marickeland)

Opnemen van circulariteit in bossenstrategie

Circulariteit borgen bij natuureducatie

Ontwikkelen integrale aanpak voor de melkveehouderij

Inzet van plattelandscoaches (o.a. sanering asbestdaken en plaatsen zonnepanelen)

Regiodeal Foodvalley (circulariteit intensieve veehouderij)

Actieplan Duurzame Landbouw met Natuur

Opstellen provinciale voedselagenda (korte ketens)

Circulaire invulling geven aan beleid Vrijkomende Agrarische Bebouwing

In 2021 aangekondigde mogelijke nieuwe activiteiten (eventueel nader te verkennen)

Kennisontwikkeling – en deling over circulair ecologisch wegbermbeheer en de mogelijkheden voor een rendabele biobased economy

Niet opgenomen in de uitvoeringsagenda 2021-2023

Spontane nieuwe activiteiten ondernomen in 2021

Onderzoek naar circulair terreinbeheer natuurlandschappen

Verwijzing naar circulair in stikstofprogramma

Status

6.3 Milieu, water en bodem

■ Afgerond
 ■ In voorbereiding, in uitvoering of continu
 Nog niet gestart
 ■ Niet meer relevant of om andere redenen stopgezet
 ■ Aandachtspunt

Oorsprong activiteit

Opgenomen in de uitvoeringsagenda 2021-2023

In 2021 aangekondigde zekere activiteiten (gestart of gaan starten)

Activiteit

Status

Waterbesparing door consumenten samen met drinkwaterbedrijven en waterschappen

Vergroten zelfvoorzienendheid voor watervragende functies

Proefpolder kringlooplandbouw (AGV)

Ontwikkelen groenblauwe richting bedrijventerreinen (infiltratie)

TKI traject Nieuwegein hergebruik stedelijk water

Kennisontwikkeling onderwaterinfiltratie / water infiltratie systemen

Uitbouwen samenwerking binnen Utrecht Cirkelregio

Convenant klimaatbestendig bouwen

Vergroten van infiltratie regenwater op de Heuvelrug (Blauwe Agenda)

Uitwerken regionale verdringingsreeks cat 3 en 4 oppervlaktewater

Recirculatie spoelwater en proceswater bij bodemsaneringen

Aanpak diffuse verontreinigingen (lood, PFAS, DDT)

Voorkomen erfafspoeling (gewasbeschermingsmiddelen)

Bijdragen aan handelingsperspectief droogte (ZON)

Verminderen gebruik fossiele brandstoffen door energie uit bodem en ondergrond

Aanwijzen reserveringsgebieden toekomstige drinkwatervoorziening (ASV)

Opstellen actie-agenda klimaatadaptatie en landbouw (waar circulaire acties onderdeel van zijn)

Verkenning voor opnemen van circulariteit in het JUP 2021

Verkenning van kansen om circulariteit te verankeren in VTH instrumentarium

Participeren in interprovinciaal overleg over circulariteit in MTH domein

Verkenning van kansen om circulariteit te verankeren in domein Gezonde Leefomgeving, bijvoorbeeld via omgevingsvisie

> Op de volgende pagina staat het vervolg van de activiteitentabel

6.3 Milieu, water en bodem - vervolg

■ Afgerond
 ■ In voorbereiding, in uitvoering of continu
 Nog niet gestart
 ■ Niet meer relevant of om andere redenen stopgezet
 ■ Aandachtspunt

Oorsprong activiteit		Activiteit	Status
Opgenomen in de uitvoeringsagenda 2021-2023	In 2021 aangekondigde zekere activiteiten (gestart of gaan starten)	Verkennen mogelijkheden opnemen circulaire innovaties in 'Wijk van de toekomst'	
		Ronde langs gemeenten voor opschaling van duurzaamheidsproeftuinen met circulaire innovaties naar wijkschaal	
	In 2021 aangekondigde mogelijke nieuwe activiteiten (eventueel nader te verkennen)	Kringlooplandschappen / duurzaam bodemgebruik	
		Vergroten waterconservering Utrechtse watersysteem ten behoeve van perioden met droogte	
		Verkenning rol voor provincie in circulair waterbeheer (in BWP opnemen, met waterpartners)	
Niet opgenomen in de uitvoeringsagenda 2021-2023	Spontane nieuwe activiteiten ondernomen in 2021	Verkenning naar recyclinggranulaat n.a.v statenvragen	
		Masterclass Introductie Zeer Zorgwekkende Stoffen	

6.4 Energietransitie

■ Afgerond
 ■ In voorbereiding, in uitvoering of continu
 ■ Nog niet gestart
 ■ Niet meer relevant of om andere redenen stopgezet
 ■ Aandachtspunt

Oorsprong activiteit	Activiteit	Status
Opgenomen in de uitvoeringsagenda 2021-2023	In 2021 aangekondigde zekere activiteiten (gestart of gaan starten)	Verkenning circulaire kansen bij energieneutrale woningbouw op wens van gemeenten ■
		Verkenning mogelijkheden circulariteit bij woningcorporaties ■
		Uitwerken visie op circulariteit in het programma energietransitie van de provincie, incl. kennisopbouw rol van kritieke materialen in de energietransitie ■
	In 2021 aangekondigde mogelijke nieuwe activiteiten (eventueel nader te verkennen)	Verkenning keurmerk zonnepanelen voor inleveren einde levensduur aan leverancier ■
		Circulariteit slim combineren met energie en woningbouw in Regionaal Programmeren Wonen en Werken ■
Niet opgenomen in de uitvoeringsagenda 2021-2023	Spontane nieuwe activiteiten ondernomen in 2021	Vanuit de subsidieverordening Energietransitie (USET) wordt subsidie beschikbaar gesteld voor circulaire isolatiematerialen, innovatieve pilots en haalbaarheidsstudies voor het onderwerp Circulaire energietransitie.
		Er is extra capaciteit ingehuurd bij de Regionale Ontwikkelmaatschappij (ROM) om potentiële pilots (incl. circulaire energietransitie) aan te jagen.
		We nemen deel aan het Innofest Validatielab Utrecht, waarbij een pilot binnen de circulaire energietransitie wordt ontwikkeld.
		Er zijn vouchers beschikbaar voor ondernemers die advies willen over circulaire bouw bij zorgvastgoed en/of nadrukkelijker willen communiceren over hun circulaire zorgvastgoed projecten ter inspiratie voor anderen.
		De Utrechtse cultuursector (poppodia, theaters en musea) wordt verleid om in te zetten op een brede verduurzamingsaanpak; deze aanpak is onderdeel van het ontzorgingsprogramma Maatschappelijk Vastgoed. Ruim 20 partijen gaan hiervoor in 2022 een intentieovereenkomst ondertekenen. Circulariteit maakt onderdeel uit van de brede verduurzamingsaanpak.
		Er heeft een marktconsultatie plaatsgevonden naar een zo duurzaam -, circulair - en sociaal rechtvaardig mogelijk inkoop van zonnepanelen voor de provinciale organisatie. Dat heeft inzichtelijk gemaakt dat er een groeiende 2e-hands markt is voor zonnepanelen. Dit sluit goed aan bij onze doelen; om die reden wordt in de aanbesteding opgenomen dat partijen extra punten krijgen als ze gebruik maken van 2e hands zonnepanelen .

6.5 & 6.6 Mobiliteit

■ Afgerond
 ■ In voorbereiding, in uitvoering of continu
 ■ Nog niet gestart
 ■ Niet meer relevant of om andere redenen stopgezet
 ■ Aandachtspunt

Oorsprong activiteit

Opgenomen in de uitvoeringsagenda 2021-2023

Oorsprong activiteit	Activiteit	Status
In 2021 aangekondigde zekere activiteiten (gestart of gaan starten)	Doorvoeren principes Duurzaam GWW	■
	Per project afwegen van kostenneutrale circulaire toepassingen	■
	Participeren in interprovinciale samenwerking Duurzaam GWW	■
	Participeren in landelijke samenwerking Duurzaam GWW	■
	Investeringen om het fietsgebruik aantrekkelijker te maken (programma wegen)	■
	Inzet op realisatie snelfietsroutes	■
	Doelgroepenbenadering en fietscampagnes	■
	Verkennen en stimuleren van kansen voor lokale en regionale initiatieven (bijv logistieke hubs en clean energy hubs)	■
	Vorbereiden waterstofconvenant met kansen voor het goederenvervoer	■
	Implementatie iVRI's op N201 en N204 regionale samenwerking proof of concept (RVM)	■
	Opstellen Regionaal Mobiliteits Plan (RMP) ism de regio	■
	Pilot MaaS Leidsche Rijn	■
	Verbetering data voor slimme mobiliteitstoepassingen	■
	Verbeteringen incident management	■
	Verkeersmanagement autoverkeer	■
	Werkgeversaanpak (ism goed op weg)	■
In 2021 aangekondigde mogelijke nieuwe activiteiten (eventueel nader te verkennen)	Gesprekken binnen lopende OV-contracten over verduurzaming en circulaire principes in huidige bedrijfsvoering	■
	Verkenning circulaire kansen van provinciale assets	■
	Circulair opdrachtgeverschap verankeren in de organisatie	■
	Experimenteren met MKI en MPG	■
	Verkenning rol bij landelijke samenwerking asfaltconvenant en betonakkoord	■

> Op de volgende pagina staat het vervolg van de activiteitentabel

6.5 & 6.6 Mobiliteit - vervolg

■ Afgerond
 ■ In voorbereiding, in uitvoering of continu
 ■ Nog niet gestart
 ■ Niet meer relevant of om andere redenen stopgezet
 ■ Aandachtspunt

Oorsprong activiteit

Opgenomen in de uitvoeringsagenda 2021-2023

In 2021 aangekondigde mogelijke nieuwe activiteiten (eventueel nader te verkennen)

Activiteit

Status

Interprovinciaal: routekaart voor de ontwikkeling van circulaire GWW en uitwerking klimaatakkoord vanuit rol provincies

In beeld brengen 0-meting materiaalgebruik

Verkennen ontwikkelingen inkoopstrategieën en aanbestedingscriteria

Verkennen kansen om goederenvervoer over water te bevorderen

Gesprek aangaan met gemeenten in kansen uitwerking ruimtelijk beleid, logistieke hubs, etc.

Ontwikkelen van een visie op onze rol bij het verduurzamen van de binnenvaart

Ontwikkelen van een visie op onze rol bij het verduurzamen van de stadsdistributie

Verkennen kansen voor verduurzamen goederenstromen provinciale organisatie

Samen met de markt kansen verkennen voor interstedelijke goederendistributie fiets en OV

Verkennen kansen voor gebruik van circulaire en modulaire vaartuigen (city barge Utrecht)

Verkennen kansen voor interregionaal netwerk bouw- en afvallogistiek, circulair en modulair (Metropolitan Hub System)

Verkennen kansen voor ketenprojecten bij de ontwikkeling clean energy hubs

Invulling geven aan en regie pakken in regionale samenwerking

RMP in regionale samenwerking uitbreiden van multimodale sturing

In regionale samenwerking inzetten op stimuleren fiets- en OV-gebruik

Verkennen kansen multimodaal netwerkmanagement

Inventariseren slim inpassen nieuwe mobiliteitsoplossingen

Samenwerken om kansen van innovatieve technologieën te testen

Slimmere mobiliteitstoepassingen (dienstregelingloosrijden, deelmobiliteit) ism OV

Circulariteit meenemen in proces aanbesteding nieuwe OV-concessie.

> Op de volgende pagina staat het vervolg van de activiteitentabel

6.5 & 6.6 Mobiliteit - vervolg

■ Afgerond ■ In voorbereiding, in uitvoering of continu □ Nog niet gestart ■ Niet meer relevant of om andere redenen stopgezet ■ Aandachtspunt

Oorsprong activiteit

Activiteit

Status

Niet opgenomen in de uitvoeringsagenda 2021-2023

Spontane nieuwe activiteiten ondernomen in 2021

Ecologisch wegbermbeheer (contract bokashi)

Ontwikkeling Monitoringssysteem MOB tbv GWW CO2 en grondstoffen

Project Bouwlogistiek/Cargo of Things

Aanbesteding circulaire zoutstrooiers

opstellen uitvoeringsprogramma Waterstofconvenant

6.7 Cultuur en erfgoed

■ Afgerond
 ■ In voorbereiding, in uitvoering of continu
 Nog niet gestart
 ■ Niet meer relevant of om andere redenen stopgezet
 ■ Aandachtspunt

Oorsprong activiteit

Opgenomen in de uitvoeringsagenda 2021-2023

In 2021 aangekondigde zekere activiteiten (gestart of gaan starten)

Activiteit

Verkenning mogelijkheden Circulaire biënnale

Regeling Erfgoedparels

Gratis energiescan erfgoed

Verduurzaming monumentale kerken

Hanteren Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg

Rendabel maken van gebruik en hergebruik van erfgoed

Duurzaamheidchecks Monumentenwacht Utrecht

Status

In 2021 aangekondigde mogelijke nieuwe activiteiten (eventueel nader te verkennen)

Verkennen mogelijkheden circulariteit verankeren in festivalbeleid, waaronder Green Deal Circulaire Festivals

Niet opgenomen in de uitvoeringsagenda 2021-2023

Spontane nieuwe activiteiten ondernomen in 2021

-

6.8 Economie en Recreatie

■ Afgerond
 ■ In voorbereiding, in uitvoering of continu
 Nog niet gestart
 ■ Niet meer relevant of om andere redenen stopgezet
 ■ Aandachtspunt

Oorsprong activiteit

Opgenomen in de uitvoeringsagenda 2021-2023

In 2021 aangekondigde zekere activiteiten (gestart of gaan starten)

Activiteit

Status

Verkenning implementatie van circulair in het onderwijs samen met onderwijs en bedrijfsleven

Bijdragen aan bewustwording van nut en mogelijkheden van circulaire bedrijfsvoering

Nulmeting circulair ondernemerschap in de provincie i.s.m. gemeenten

Organiseren van netwerkevents voor bedrijven, kennisinstellingen en overheden, gericht op de thema's van de Regionale Economische Agenda (REA), zoals circulair

Ontwikkeling van nieuwe samenwerkingsverbanden tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheden binnen de thema's van de Regionale Economische Agenda (REA), zoals circulair

Ondersteuning van startups gericht op circulair

Uitwerken van circulair business development met de ROM

(Streven naar) eerste financiering van circulaire innovaties

Verkenning op welke bestaande werklocaties het sluiten van regionale ketens mogelijk is en wie en wat daarvoor nodig is

Bijdrage aan de ontwikkeling van overslagpunten voor gebundelde, schone, stille en zuinige bevoorrading aan randen van steden en kernen

Verkenning van mogelijkheden om circulariteit in Recreatie en Toerisme te stimuleren, mede in relatie tot het nieuw op te stellen programma recreatie en toerisme

In 2021 aangekondigde mogelijke nieuwe activiteiten (eventueel nader te verkennen)

-

Niet opgenomen in de uitvoeringsagenda 2021-2023

Spontane nieuwe activiteiten ondernomen in 2021

Kennismaking met Platform GHW!

Verkenning circulariteit bij 5 gemeenten in de provincie Utrecht

2 maart infosessie nieuwe RVO ketensubsidie door ROM

Presentatie roadmap circulair bouwen door de ROM

Deelname regionale coalitie biobased economy

Opdracht C-creators over circulaire werklocaties

6.9 Bedrijfsvoering

■ Afgerond
 ■ In voorbereiding, in uitvoering of continu
 Nog niet gestart
 ■ Niet meer relevant of om andere redenen stopgezet
 ■ Aandachtspunt

Oorsprong activiteit

Opgenomen in de uitvoeringsagenda 2021-2023

In 2021 aangekondigde zekere activiteiten (gestart of gaan starten)

Activiteit

Status

Verkennen van de mogelijkheden om het onderwerp circulariteit meer aandacht te geven in de Staat van Utrecht

Signaleren van nieuwe Europese beleidsontwikkelingen en beleidsbeïnvloedingsmogelijkheden op het gebied van circulaire economie/samenleving, en ondersteunen de organisatie bij het benutten ervan

Signaleren van kennisuitwisselingsmogelijkheden op het gebied van circulaire economie/samenleving binnen Europese projecten, netwerken en events

Meenemen van circulariteit in de verkenning voor een regionaal co-financieringsfonds voor Europese projecten

Meenemen van circulariteit in de verkenning voor potentiële partnerregio's voor Utrecht in Europa

Verkenning van Europese financieringsmogelijkheden voor opgaven en projecten uit de uitvoeringsagenda Circulariteit

Ondersteuning interne organisatie bij borgen circulariteit in beleid en uitvoering

Jaarlijkse actualisatie van circulaire uitvoeringsagenda, o.a. op basis van monitoring

Ontwikkelen van een regionale grondstoffenstrategie

Versnellen van circulair opdrachtgeverschap en inkopen, inclusief een nulmeting

Ondersteunen van regionale kennisinfrastructuur en slagkracht met partners

In 2021 aangekondigde mogelijke nieuwe activiteiten (eventueel nader te verkennen)

Bestuurlijk netwerk van de Alliantie Cirkelregio Utrecht opnemen in het overzicht van samenwerkingsverbanden

Bezien of resultaten van het lopende onderzoek naar regionaal circulair inkopen onderdeel kunnen uitmaken van de huidige kennispositie van de provincie Utrecht

Niet opgenomen in de uitvoeringsagenda 2021-2023

Spontane nieuwe activiteiten ondernomen in 2021

Lobby naar Brussel op gebied van circulair. Meegescreven aan BNC-fiches op het gebied van Actieplan EU, Kritieke materialen en watervervuiling

Bijdrage projectaanvraag LIFE IP

> Op de volgende pagina staat het vervolg van de activiteitentabel

6.9 Bedrijfsvoering - vervolg

■ Afgerond
 ■ In voorbereiding, in uitvoering of continu
 □ Nog niet gestart
 ■ Niet meer relevant of om andere redenen stopgezet
 ■ Aandachtspunt

Oorsprong activiteit

Activiteit

Status

Niet opgenomen in de uitvoeringsagenda 2021-2023

Spontane nieuwe activiteiten ondernomen in 2021

Opdracht aan CBS over goederenstromen

Lopende gesprekken ex-tax fiscale vergroening

Interprovinciale circulaire kansen- en krachtenkaart

Regionaal onder de aandacht brengen van internationaal circulair MKB consortium

Regionale aansluiting bewerkstelligen bij productpaspoorten EZK

4 Circulaire tours met bestuurders (bouw, inkoop, monitoring en gebiedsontwikkeling)

Van Muilekom lid Circulaire Raad Living Lab regio Foodvalley Circulair

Onderzoek naar intern circulair inkopen

Onderzoek naar regionaal circulair inkopen

Ondersteunen van Regionaal Circulair Inkoopoverleg (RCIO)

Opdracht advies circulaire strategieontwikkeling

Opdracht in kaart brengen historie van regionale acquisitie circulaire EU middelen door bedrijfsleven en kennisinstellingen

Start dataverzameling circulair inkopen

Informatiesessie Materiaalpaspoorten

6.10 Overhead

■ Afgerond
 ■ In voorbereiding, in uitvoering of continu
 □ Nog niet gestart
 ■ Niet meer relevant of om andere redenen stopgezet
 ■ Aandachtspunt

Oorsprong activiteit

Opgenomen in de uitvoeringsagenda 2021-2023

In 2021 aangekondigde zekere activiteiten (gestart of gaan starten)

Activiteit

Vergroten van de zichtbaarheid van het circulaire werk van de provincie

Status

In 2021 aangekondigde mogelijke nieuwe activiteiten (eventueel nader te verkennen)

Plan opstellen circulaire bedrijfsvoering & coördineren aanpak

Het circulaire restaurant

Circulaire inkoop

Circulair automatiseren en mobiele telefoons

Kerst en relatiegeschenken circulair

Het Echte papierloze kantoor

Opstellen materialenpaspoort van het gebouw

Uitvoeren grondstoffenscan van het Provinciehuis (in- en uitstroom van materialen)

Ontwikkelen van interne en externe communicatiestrategie over circulaire transitie

Niet opgenomen in de uitvoeringsagenda 2021-2023

Spontane nieuwe activiteiten ondernomen in 2021

Website en nieuwsbrief Alliantie Cirkelregio gelanceerd

Materiaalpaspoorten bij renovatie verdiepingen kantoorpand

Circulariteit bij zonnepanelen op provinciaal vastgoed

Greendish en Grean Deal Catering (voedselverspilling en eiwittransitie)

PROVINCIE UTRECHT

POSTBUS 80300, 3508 TH UTRECHT

T 030 25 89 111

EVALUATIERAPPORT UITVOERINGSAGENDA CIRCULAIRE SAMENLEVING 2021-2023